

NÁZOR

At' justice dostane telekomunikační spory

Nedávno mě zarazil do očí bijící odpor soudců k převodu sporů ohledně peněžního plnění v oblasti telekomunikačních služeb z působnosti Českého telekomunikačního úřadu (ČTÚ) na obecné soudy. Věc je podávána tak, že převod má být hrozbou pro řádné fungování soudního systému.

Českému telekomunikačnímu úřadu je svěřeno rozhodování o majetkových sporech na základě § 129 zákona č. 127/2005 Sb. o elektronických telekomunikacích a procesní normou je zde zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který ukládá ČTÚ rozhodnout bezodkladně (§ 71 odst. 1), pokud tak nelze, tedy do 30 dnů (§ 71 odst. 3), resp. do 60 dnů (§ 71 odst. 3, písm. a) od podání návrhu.

Bez ohledu na tento striktně daný zákonný rámec, ČTÚ v současnosti rozhoduje spory zahájené v roce 2012, tzn. že většina řízení trvá ve skutečnosti již 36 měsíců. Pro zachování objektivitu je nutné říci, že vinu na tomto neblahém stavu nesou jako vždy politici. V roce 2012 probíhalo v Poslanecké sněmovně projednávání novely zákona o elektronických telekomunikacích, podle které mělo dojít k přenesení těchto sporů na soudy, přičemž se uvažovalo s účinností v roce 2013. V této souvislosti realita „předběhla“ legislativní proces, pod tlakem těchto zpráv došlo k pochopitelné ztrátě motivace zaměstnanců ČTÚ a k jejich odchodům. Ve chvíli, kdy zmíněná novela spadla pod stůl

a spory o telekomunikační služby zůstaly k řešení ČTÚ, jeho personální zázemí již bylo rozvráceno.

Teoreticky by šlo vůči nečinnosti ČTÚ (nevydání rozhodnutí v zákonné lhůtě) postupovat dle § 80 správního řádu a po vyčerpání všech možností podat dle § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, žalobu, aby příslušný soud uložil ČTÚ ve věci rozhodnout. Tento postup by však k ničemu smysluplnému nevedl, jen by zvyšoval administrativní zátěž (a tím další náklady) věřitele, resp. jeho právního zástupce. Další možností je žádost o odškodnění za průtahy řízení dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Daňoví poplatníci by se asi divili, kdyby věřitelé nárokující zaplacení telekomunikačních služeb požádali v souladu se stanoviskem Nejvyššího soudu¹ přiměřeně zado- stiučinění ve výši 15 000 Kč za první dva roky řízení a částku 15 000 Kč za každý rok následující. Teoreticky přichází v úvahu i mezinárodní arbitráž.

1) stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010

Jediné štěstí České republiky, že telekomunikační trh je vysoce regulovaný, poměrně uzavřený a působí zde malý počet operátorů.

Jediné štěstí České republiky, že telekomunikační trh je vysoce regulovaný, poměrně uzavřený a působí zde malý počet operátorů. Nikdo z hráčů nemá zájem vyčnívat z řady a všichni svorně doufají, že prosadí svoje zájmy nějakým neformálním, „českým“ způsobem, resp. to, co by mohli získat, představuje menší hodnotu v porovnání s tím, co by mohli ztratit.

V porovnání s ČTÚ rozhodují okresní soudy ve věcech drobných pohledávek zhruba ve lhůtách šesti měsíců (Chrudim, Kolín, Domažlice) až 18 měsíců. V druhém případě se jedná o Brno, Břeclav, Chomutov a část obvodních soudů pro Prahu. U hlavního města ale může hrát roli vyšší nápad kauz vyplývající z prorogace dle § 89a občanského soudního řádu obsažená zcela nezávisle na vůli soudů v neznámém počtu úvěrových smluv.

ČTÚ také nemá pro řešení sporů k dispozici infrastrukturu používanou na soudech (projekt eJustice), která by byla otevřená a vstřícná vůči účastníkům sporu a odpovídala 21. století. Dálkově nejde zjistit například informace o průběhu řízení ani o nabytí právní moci rozhodnutí. Každý z jednotlivých odborů ČTÚ také používá trochu jiné organizační postupy, což ale platí i o soudech (např. odlišnosti při označování listin a datových zásilek spisovou značkou žalobce – pozice v DS spisová značka příjemce).

Shrnuto, ČTÚ se v současnosti nachází na úrovni, kde byla justice v roce 1998–2000. Jeho rozhodování je násobně pomalejší a pro účastníky méně komfortnější než u obecných soudů. V důsledku toho hrozí České republice, že budou vzneseny požadavky na odškodnění za průtahy řízení. Pokud se má tento problém vyřešit, je zcela namístě přesun rozhodování o nárocích z telekomunikačních služeb na justici. Ta musí být samozřejmě adekvátně posílena nejen v souvislosti s těmito

„novými“ spory, a to po personální i finanční stránce.

Zlepšování chodu justice nesmí být dáváno do souvislosti s tím, že bude zbavena povinnosti rozhodovat o malých pohledávkách, zřejmě aby se mohla věnovat „skutečně“ závažným případům. Samozřejmě že každý soudce, ale i advokát, ekonom by se chtěl věnovat raději fúzím leteckých či farmaceutických společností než sporům „o pár tisíc korun“. Jenže jaký má justice jiný vyšší úkol než prosazovat zásadu „smlouvy se plnit musí“, a to ať se jedná o tisíce, nebo o miliardy korun. Ostatně tyto poněkud perverzní argumenty (získání klidu na skutečně důležitou práci) se objevovaly v minulosti v souvislosti s kampaní za snižování nákladů soudního řízení přiznávaných soudy (advokátního tarifu).

Jak moc rezonuje v justici myšlenka zbavit se rozhodování o malých pohledávkách, zcela neprávem, povýšeně, ba až arogantně nazývaných v soudní soustavě i Ústavním soudem bagatelními pohledávkami, ukazuje článek JUDr. Mileny Heřmanové, členky Republikové soudcovské rady Soudcovské unie ČR.² V souvislosti se zveřejněním směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů), které došlo koncem roku 2013 v Úředním věstníku Evropské unie, navrhuje přenést řešení sporů v energetice, dopravě a zřejmě i dalších odvětvích z justice na alternativní subjekty. A zde jde vysledovat kontinuitu odmítání převodu sporů ohledně sporů o peněžní plnění z ČTÚ na obecné soudy, který si v současnosti vzali za vlastní předseda Nejvyššího soudu Pavel Šámal a předseda Nejvyššího správního soudu Josef Baxa. Dovolím si cito-

vat motto uvedené v sekci eJustice na webové stránce ministerstva spravedlnosti: „Budujeme důstojné vztahy občanů s moderním státem. Občané oprávněně očekávají, že soudy budou rozhodovat rychle a efektivně. Proto je třeba zvyšovat výkonnost justice...“³ Současný stav rozhodování ČTÚ však není ani důstojný, ani nenasvědčuje, že zde máme moderní stát.

Ono se strašně lehce napíše „zbavme soudy rozhodování o malých pohledávkách, nechme účastnické spory v oblasti telekomunikací mimo justici“, ale jak ukazuje v případě ČTÚ syrová praxe, správní řízení není jednodušší, levnější, rychlejší než soudní proces. Co hlavně k rozšíření (ale i udržování) této alternativy chybí, je potřebný vyškolený personál i platformy informačních technologií. A to má ČTÚ za sebou mnohaletou kontinuitu své existence. Přesto daný úkol řádně neplní.

Místo soustředění tvůrčích sil, financí a školeného personálu k jednomu cíli, a to ke zlepšování fungování justice, tak hrozí, že síly se budou dále třístit. Opět chceme něco vymýšlet, vyvíjet, zřizovat úplně od začátku a není vůbec určující, že v cizině se alternativnímu řešení spotřebitelských sporů daří. Vždy musíme zvažovat, že platí jiný kraj, jiný mrav. Například ve Spojeném království se daří institutu monarchie. Prostě chceme opět proslápnout klasické české slepé uličky ve stylu Jára Cimrmana. ♦

2) Alternativní řešení spotřebitelských sporů aneb Jak zabít 2–3 mouchy jednou ranou dostupné on-line na <http://www.soudci.cz/zpravy-a-stanoviska/slovo-soudce/569-alternativni-reseni-spotrebitelskych-sporu-aneb-jak-zabit-2-%E2%80%933-mouchy-jednou-ranou.html>

3) Dostupné on-line na <http://www.reformajustice.cz/ejustice/>